

Dienst: 17-02-2008 Waardenburg, 18.30 uur. Ds. C.A. van der Graaf.

Serie: 'Waarom ik een Christen ben'.

Preek (1) 'God kiest voor mij'.

Schriftlezingen:

- Genesis 1:26-28: God kiest voor mensen.
- Genesis 12:01-04: De Heere kiest voor Abraham.
- Jesaja 43:01-07: God kiest voor Israël.
- Handelingen 9: 01-05: De Heere kiest voor Paulus.

'Schoenmaker blijf bij je leest', is een bekend spreekwoord. Het betekent zoveel als: 'bemoei je niet met de dingen waar je geen verstand van hebt (kunt hebben).' Als we het over de uitverkiezing hebben, moeten we dit spreekwoord zeker maar goed in onze oren knopen. Blijf bij je leest of in kerktaal: mens ken je plek. Jij bent God niet en je moet zeker ook niet op Zijn stoel gaan zitten.

Een geleerde professor (Berkhof) schreef ooit: *'Uitverkiezing is het eerste woord in het handelen van God en het laatste in het belijden van gelovigen.'*¹ Het lijken me wijze woorden. Laten we dit ook maar als uitgangspunt nemen bij ons denken en spreken over de uitverkiezing. Je moet niet met de uitverkiezing beginnen en proberen deze op het niveau van de eeuwigheid kloppend te krijgen. Voor je het weet zadel je jezelf (en anderen) op met een groot probleem. Stel je God zo voor dat Hij net zoals men appels sorteert, mensen uitkiest tot eeuwig leven en mensen verwerpt tot de eeuwige dood. Er mag dan in deze voorstelling enige waarheid zitten, het is een veel te simpele voorstelling van zaken. Voor je het weet wordt er een beeld van God gemaakt waarin Hij totaal willekeurig en grillig wordt. Iemand die een wreed spelletje met mensen speelt. Hij belooft immers wel: Ik heb de hele wereld lief, daarom heb Ik mijn Zoon gezonden en als je dat gelooft heb je eeuwig leven. Maar vervolgens zijn sommige mensen toch bij voorbaat al kansloos. Wat is dit voor een God die zulke spelletjes speelt? U begrijpt, die kant mogen we niet op. We moeten op tijd weten te zwijgen.

Maar dit betekent niet dat we dit leerstuk maar moeten laten vallen, omdat we er wat minder goed mee uit de voeten kunnen. Als je dat zou doen, doe je weer geen recht aan de macht en majesteit van God. Dan zou je Hem namelijk ten diepste afhankelijk maken van het initiatief en de keuzes van mensen. Zou Hij eigenlijk heel onmachtig zijn. Dat zou ook een

¹ Berkhof, *Christelijk Geloof; een inleiding in de geloofsleer*, Uitgeverij Callenbach, Nijkerk 1993, 468.

drama zijn. Wie zou er dan nog gered worden? Als God zou moeten wachten tot wij eindelijk eens zin zouden krijgen in het geloof en in de navolging van Christus (kruisdragen), dan kwam er ook niet zo heel veel van terecht (wat dat betreft spreekt de Bijbel boekdelen).

Dus niet uitpluizen, maar gelovig belijden die verkiezing van God. En de kern van deze belijdenis is dat God aan het begin van de geschiedenis staat (ook van onze geschiedenis met Hem) en dat Hij aan het einde van deze geschiedenis staat. Hij is op geen enkele manier afhankelijk van mensen en gaat, gelukkig maar, zijn eigen goddelijke gang.

Dat God als eerste kiest, is een heel centrale geloofsblijdenis in de Bijbel. We hebben daar iets van gelezen. God staat aan het begin, Hij kiest als eerste. Bij de schepping klonk het: laten We mensen maken. En alleen omdat Hij trouw blijft aan zijn keuze, is er ook na Genesis 3 nog leven op aarde, is de mens door zijn eigen keuze niet ten gronde gegaan.

Ik denk dat we altijd met dit jawoord van God moeten beginnen. In de schepping horen we dat Hij elk geschapen mens het leven van harte gunt, en dat Hij heel graag wil dat alle mensen gelukkig en zalig worden. Als we dit loslaten, valt de bodem weg onder ons geloof.² In de zending van Jezus Christus bevestigt Hij opnieuw en definitief dit jawoord: blijkbaar heeft God ten gunste van alle mensen gekozen, want Hij zond zijn Zoon om te lijden en te sterven voor de zonden van de wereld. Als mensen toch verloren gaan, dan komt dat niet omdat ze bij voorbaat toch kansloos waren. God verwerpt alleen hen die Hem verwerpen (NGB artikel 16).

God kiest er niet alleen voor om mensen te maken, maar Hij kiest er ook voor om in het bijzonder met bepaalde personen (en een volk) een verbond aan te gaan. Hij kiest: 'Abraham ga naar het land dat ik je wijzen zal en ik zal je maken tot een groot volk.' God staat aan het begin, Hij kiest voor Abraham (Gen.12). Waarom Abraham? Omdat God Hem kiest. Punt. En God blijft trouw aan zijn keuze. Dat is de redding van Abraham. Anders was Hij één of andere zwervende kamelenboer gebleven en gestorven zonder naam, vergeten zonder God en zonder nakomeling. Dit zelfde geldt voor Israël. God kiest voor Israël. Waarom? Omdat God hen kiest. Punt. En God blijft trouw aan zijn keuze. Gelukkig maar voor Israël. Anders was dit kleine volk in de loop van de geschiedenis ongetwijfeld onder de voet gelopen en van de aardbodem verdwenen (Jesaja 43). En zo geldt het ook voor het Nieuwe Testament en voor ons als christelijke gemeente. Als God Zelf in Christus niet een gemeente had gekozen en Zelf niet trouw was gebleven aan Zijn keuze, was het met het evangelie nooit wat

² Veldhuis, *Kijk op geloof; Christelijk geloof uitgelegd*, Uitgeverij Boekencentrum, Zoetermeer 204, 43.

geworden. Zou de kerk aan twijfel, innerlijke ruzies en onverschilligheid en ongeloof te gronde zijn gegaan.

Uitverkiezing is het eerste woord in het handelen van God en het laatste in het belijden van gelovigen. Welke plek krijgt dit belijden nu in ons persoonlijke leven met Jezus? Daarover wil ik het met u hebben in het vervolg van de preek.

Op de vraag 'waarom ik een Christen ben geworden' worden heel veel antwoorden gegeven. Ik merk dat mensen die niet zoveel met God hebben het vaak verklaren uit mijn opvoeding. Jij gelooft in Jezus, omdat het geloof in Hem je met de paplepel is ingegoten. Het kan bijna niet anders, want je bent er mee opgegroeid. En daarmee is voor velen de kous af.

Natuurlijk is dit een gedeelte van het antwoord. Ik ben Christen, omdat ik door mijn ouders, door onderwijzers, door allerlei andere mensen in mijn omgeving steeds weer op Jezus Christus ben geweest. Daar dank ik God voor, uit de grond van mijn hart. Ik hoop dat u en jij dat ook doet. 'Heere, dank u wel, dat ik zogezegd op de voorste rij mag zitten. Dat ik in de kerk geboren ben.' Onvoorstelbaar, er zijn zoveel mensen op deze wereld en er zijn zoveel plekken waar je kunt zijn, maar wij zitten hier. Wij horen van eeuwige liefde, geborgenheid en vergeving.

Tegelijkertijd is dit ook weer niet het hele antwoord, dat voelt u denk ik wel aan. Hier moet meer gezegd worden. Hoeveel mensen zijn er immers niet geweest die een christelijke opvoeding hebben gekregen en toch de kerk de rug hebben toegekeerd. Andersom is het trouwens ook waar. Hoeveel mensen zijn ook die juist geen christelijke opvoeding hebben genoten en toch bekeerd zijn tot Jezus.

Een ander antwoord dat nog al eens gegeven wordt op de vraag 'waarom ik een christen ben geworden' luidt ongeveer als volgt: Toen en toen (soms met datum en tijd) werd ik zo aangeraakt door de boodschap van liefde en vergeving in Jezus, dat ik er toen voor gekozen heb om Hem de eerste plaats te geven in mijn leven. Ik koos voor Hem.

Ook dit antwoord is natuurlijk, in ieder geval voor een gedeelte, juist. Ook in de Bijbel heeft geloven in Jezus te maken met keuzes die wij blijkbaar kunnen maken. Hiertoe worden we ook opgeroepen. Keer op keer in het OT en NT worden mensen opgeroepen om te kiezen: voor God en tegen de wereld. Voor de genade in Jezus Christus en tegen je eigen hart en verlangens. En zo kun je nog wel een tijdje doorgaan. Dus ja, inderdaad, het gaat ook om een keuze die wij mogen en moeten maken.

En toch, ook dit is maar een gedeelte van het antwoord. Omdat in de Bijbel zo duidelijk naar voren komt dat er sinds de zondeval geen mens is die helemaal uit zichzelf en uit vrije overtuiging en wil voor God kiest. Dat het God Zelf is die, ondanks alles wat mensen uithalen en uitspoken, trouw blijft aan Zijn keuze en mensen brengt naar het beloofde land.

De diepste reden voor het feit dat ik een christen ben, dat ik Jezus Christus heb lief gekregen, is èn niet in mijn opvoeding te vinden èn in de eerste plaats ook niet in de keuzes die ik gemaakt heb in mijn leven. Ik heb het namelijk helemaal alleen te danken aan God de Vader, die in Jezus Christus voor mij gekozen heeft en door de kracht van de Heilige Geest mij overtuigd heeft en mij de kracht gegeven heeft om de goede keus te maken.

Een prachtig voorbeeld hiervan vinden we bij de bekering van Saulus van Tarsen (Hand. 7). Hij verzet zich tegen Jezus van Nazareth. Hij vervolgt de gemeente. Hij gaat tekeer..... Maar God zet Hem stil. Hij Grijpt hem in zijn kraag, geen verzet is mogelijk. 'Het is u hard de verzenen tegen de prikkels te slaan.' Je kunt wel tekeer gaan en je verzetten, maar ik heb voor jou gekozen. Zo wordt Paulus overtuigd, overmeesterd.

C.S. Lewis (1898-1963; film 'de Kronieken van Narnia', andere boeken) moest niets van God hebben. Hij was atheïst. Hij zei dus niet alleen: 'ik weet niet of er iets is.' Hij zei glashard: 'God bestaat niet, daar zijn bewijzen voor.' God werd hem echter ook te sterk. Lewis werd één van de grootste verdedigers van het Christelijk geloof. Hij gebruikte bij de beschrijving van zijn weg tot bekering de volgende beelden: 'Eerst was God in mijn leven de grote visserman. Hij speelde met zijn vis, ik wist niet eens dat de haak in mijn lip zat.' Vervolgens beleefde Hij God als een kat die op jacht is naar een muis. In de derde plaats vergeleek Hij God als een hele roedel jachthonden die achter een vos aanzit. Als laatste ontmoette Hij God als een schaakspeler: 'Hij zette en dreef mij in een onmogelijke positie en zette al mijn schaakstukken vast.' 'Ik kon nergens meer heen', zei Lewis. 'Tenslotte zette Hij mij schaakmat en wist ik dat ik overwonnen was.'

Ik denk dat iedereen die tot een persoonlijk geloof in Christus komt, op de één of andere manier wel mee kan spreken over de onweerstaanbare kracht van de Heilige Geest. Hoe meer je er over nadent, hoe beter je het gaat zien. Hoe meer je er oog voor krijgt. Hoe meer je het leert belijden: 'Ik hou van Jezus Christus, blijkbaar kiest God voor mij!' Dat ik het evangelie geloof, vindt zijn diepste oorzaak in het feit dat God voor mij kiest. Daar is alles mee gezegd. Voordat ik begon te kiezen voor Hem, had Hij voor mij gekozen. Voor mijn

geloof was er de verkondiging. Voor de verkondiging was er het werk van Christus. Voor het werk van Christus de keuze van God.³

Deze belijdenis van de keuze van God heeft, voorzover ik het kan overzien, vier functies in mijn leven met God. (1) Het houdt mij klein en afhankelijk. Als je iets met Jezus krijgt, je gered wordt, heb je dat niet aan jezelf te danken. Je bent niet vromer dan anderen, beter, sterker, zieliger, intelligenter of wat dan ook. Dat God een nieuwe weg met je gaat heb je aan Hem te danken. (2) Het is voor mij een reden tot intense dankbaarheid: De Heere begint, Hij kiest en Hij blijft trouw aan Zijn keuze. (3) Het troost mij, want in de keuze van God ligt het geheim van onze volharding. We ontmoeten hier namelijk een God die voor en vaak tegen de mens, het initiatief neemt tot gemeenschap en redding en die dat doorzet ook tegen onze weerstand en traagheid in. Hij neemt ons mee, ondanks onszelf. Mijn heil ligt vast in het hart van God. (4) Dit leerstuk geeft mij een richting aan voor het omgaan met de vraag wat wij als christenen aanmoeten met al die mensen die Jezus niet kennen en misschien wel nooit zo'n kans hebben gekregen als wij. Ik leg hun lot of bestemming, terwijl ik mijn best voor hen blijf doen, in Zijn hand. In wiens handen kun je ze beter weten dan in de handen van God die zich ten diepste heeft laten kennen in Jezus Christus.

'Uitverkiezing is het eerste woord in het handelen van God en het laatste woord in de belijdenis van gelovigen.' Ik heb God lief, omdat Hij mij eerst liefgehad heeft. Ik kies voor Hem, omdat Hij eerst voor mij gekozen heeft. Hij is de eerste en de laatste en dat is mijn redding.

Amen.

³ Verboom, *De belijdenis van een gebroken kerk; De Dordtse Leerregels-voorgeschiedenis en theologie*, Uitgeverij Boekencentrum, Zoetermeer 2005, 270.